

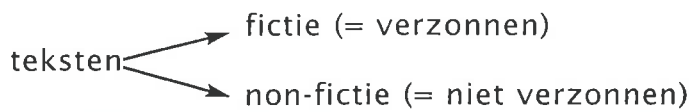
Naam: _____

Je leert een tekst benoemen als fictie of non-fictie.

Iedere schrijver kiest zijn tekstsoort in functie van zijn bedoeling. Iedere tekstsoort heeft zijn eigen kenmerken.

Hier leer je hoe het kan!

■ Schrijf onder elke tekst of het gaat om fictie of non-fictie.

krantenartikel

non-fictie

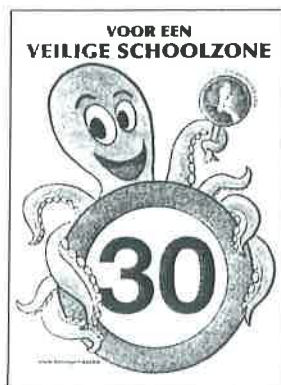
folder

non-fictie

dichtbundel

fictie

affiche

non-fictie

kinderboek

fictie

overlijdensbericht

non-fictie

Naam: _____

Je leert een tekst benoemen als fictie of non-fictie.

Zonder hulp nu!

Schrijf de onderstreepte teksten in de passende kolom:

- het sprookje van Sneeuwwitje
- een recept om zelf hamburgers te maken
- het griazelverhaal 'De Zusjes Kriegel'
- een limerick over een klasgenoot
- een naslagwerk over de middeleeuwen
- een informatieve tekst uit Zonneland

fictie	non- fictie
<i>sprookje</i>	<i>recept</i>
<i>griazelverhaal</i>	<i>naslagwerk</i>
<i>limerick</i>	<i>informatieve tekst</i>

Je leert een tekst benoemen als fictie of non-fictie.

Dit is moeilijk!

In een bibliotheek worden boeken in verschillende groepen ingedeeld. De verzonnen boeken staan in een andere kast of gang dan de niet-verzonnen boeken. In de bibliotheek spreken ze over **fiction (fictie) en non-fiction (non-fictie)**.

- Benoem elk tekstdeel. Kruis de passende mogelijkheid aan.

U hebt een iPod aangeschaft. In dit hoofdstuk vindt u informatie om direct met de iPod aan de slag te gaan. De iPod werkt met het muziekprogramma iTunes, dat wordt meegeleverd op de iPod-cd. U kunt nummers vanaf uw cd's of uit uw digitale muziekcollectie in iTunes op de computer importeren. Via de iTunes Music Store kunt u nummers aanschaffen en downloaden naar de computer. Vervolgens kunt u de nummers ordenen en naar de iPod kopiëren.

fiction non-fiction

Naam: _____

Hoi dagboekje,
13 mag dan wel een ongeluksgetal zijn, maar vandaag was geen ongeluksdag voor mij. Vanmorgen was er basketbal. Ik zat in de gele ploeg samen met Camille, Julie en nog een paar anderen. In de namiddag kregen we een toets van wereldoriëntatie. Die viel best mee. Daarna hebben we gejongleerd. Dat was wel moeilijk. We liepen op stelten en op een ton. De sportklassen zijn wel vermoeiend. Ik ga nu slapen, daaaaaaaaag!!
Michelle

fiction non-fiction

De punt van de stok boorde zich diep in de boomstam.
"Heel goed!", prees Gut.
"Heel goed" en "niet goed" waren een paar woorden die Vuurmeisje hem had geleerd. Het klonk wel wat gek, maar Steen grijnsde. Het was de eerste keer dat zijn stok de boom raakte. Ze hadden al enkele dagen geoefend aan de rand van het meer. Een eenzame boom was het doelwit.
Het was moeilijk voor Steen om de juiste greep te vinden. Zijn vingers waren te zeer gewend aan het stoten. Dan hield hij de stok op een heel andere manier vast.

Je bent er zo.

- Technopolis, Technologielaan, B-2800 Mechelen
- Met de auto: E19 Brussel-Antwerpen, afrit 10 Mechelen-Zuid. Gratis ruime parking.
- Met het openbaar vervoer: trein naar het station van Mechelen en dan bus 282 of 283 (op weekdays verbinding om het halfuur). Met een B-Dagtrip kom je extra voordelig. Meer info in je station.
- Gratis overdekte fietsenstalling.

fiction non-fiction

fiction non-fiction

Garfield

Jim Davis

fiction non-fiction

Naam: _____

Je oefent het gebruik van verwijswwoorden.

Verwijswoorden zorgen ervoor dat een tekst niet saai en langdradig wordt. We herhalen niet altijd dezelfde woorden, maar vervangen ze door woorden die ernaar verwijzen.

Verwijswoorden verwijzen naar iets of iemand. Woordjes als *ze, hun, daar, hier, dat* zijn verwijswwoorden.

Bv. Ik kijk mama en papa aan. Ze zwijgen en mijn tranen beginnen spontaan te vloeien.

Hier leer je hoe het kan!

Misschien laten ze me nu met rust. De juf heeft beloofd dat ze ervoor zal zorgen dat alles anders wordt. Ze zegt dat ik niet bang meer hoef te zijn. Echt veel vertrouwen heb ik er niet in. Daarvoor is er te veel gebeurd. Zelfs als ze me niet meer pakken, vrienden zullen we nooit worden. Niet zoals Tristan en Liam en Maaike. En dat vind ik jammer. Maar als het weer misloopt, sta ik er niet meer zo alleen voor. En na dit jaar mag ik naar een andere school. Misschien naar dezelfde school als Tristan.

Ik heb hem gisteren gebeld. Stilte aan de andere kant van de lijn. Hij was natuurlijk boos omdat ik hem bij de vorige afspraak had laten zitten en omdat ik niets meer van me had laten horen. Ik zei hem dat het me heel erg speet en of ik toch nog eens mocht komen, want dat ik hem vreselijk miste. Hij lachte en zei: leuk, dan kan je Isabella leren kennen. Ik kreeg het even koud, maar toen zei hij: Isabella, mijn nichtje uit Spanje, ze woont voor een jaartje bij ons in. Ik heb haar al zoveel over je verteld, ze wordt er gek van, zegt ze. Ze zou je graag eens zien.

Volgend weekend. Daar kijk ik heel erg naar uit. Ik zal zijn armband dragen.

Morgen begraaf ik mijn schrift onder de linden.

- Antwoord goed op de vragen en vervang de verwijswwoorden door het woord of de naam waarnaar het verwijst.

- Ik heb hem gebeld. Wie heeft Manon gebeld?

Manon heeft Tristan gebeld.

- Ik heb haar al zoveel over je verteld. Aan wie heeft Tristan al zoveel verteld?

Tristan heeft al veel verteld aan Isabella

- Volgend weekend. Daar kijk ik naar uit. Waar kijkt Manon naar uit?

Manon kijkt uit naar de ontmoeting met Isabella en Tristan

Naam: _____

Je oefent het gebruik van verwijswwoorden.

Zonder hulp nu!

Denk aan de vier stappen!

- ▣ Onderstreep de verwijswwoorden in elke zin. Naast elke zin staat tussen haakjes hoeveel verwijswwoorden je moet zoeken.

Elke morgen geeft hij de vogeltjes de broodrestjes. (1)

Ze zijn dol op verrassingen. (1)

Pieter heeft hem daar gisteren gezien. (2)

De buurjongen heeft mijn oude prentenboek nog niet aan mij teruggegeven. (2)

Ze hebben er de hele vakantie keihard voor gewerkt. (2)

- ▣ Vervang de onderstreepte verwijswwoorden door datgene waarnaar het verwijst.

Voor een wedstrijd hangt er meestal een bedrukte sfeer in de kledkamer.
Nu was het er muisstil.

'er' verwijst naar de kledkamer

De jonge sportleraar schreef stiekem een liefdesbriefje naar de juf van het zesde leerjaar.
Hij schreef dat met z'n nieuwe pen.

'hij' verwijst naar de jonge sportleraar

'dat' verwijst naar een liefdesbriefje

De tweelingbroers kozen samen een schattig hondje in het asiel. Het zat daar al vier weken te wachten op een nieuw baasje.

'het' verwijst naar een schattig hondje

'daar' verwijst naar het asiel

Naam: _____

Je oefent het gebruik van verwijswwoorden.

★ ★ ★

Dit is moeilijk! Denk je aan de vier stappen?

- ☑ Onderstreep de verwijswwoorden in de tekst. Noteer ze onder de tekst en vervang ze door de woorden waar ze naar verwijzen.

Tip: Je moet er zes vinden.

Burn-out

Veel kinderen hebben het thuis te druk.

Daar hebben ze te veel huiswerk.

Dat krijgen de kinderen niet af.

Ze voelen zich dan erg moe en ziek.

Dat heet een 'burn-out'.

<u>Daar</u>	<u>thuis</u>
<u>ze</u>	<u>veel kinderen</u>
<u>Dat</u>	<u>te veel huiswerk</u>
<u>Ze</u>	<u>de kinderen</u>
<u>dan</u>	<u>als ze te veel huiswerk krijgen</u>
<u>Dat</u>	<u>moe en ziek worden door te veel huiswerk.</u>

- ☑ De schrijver is vergeten verwijswwoorden te gebruiken.

Kun jij de tekst opnieuw schrijven met verwijswwoorden? Doe zoals in het voorbeeld.

De panda

De panda is een beer met een zwart-witte vacht.

De panda leeft in China.

De panda leeft in China in de bergen.

De panda eet wel 20 kilo bamboe per dag.

Bamboe is een soort gras met holle stengels.

Panda's houden ook van rust.

Rust vinden panda's in de bergen van China.

De panda is een beer met een zwart-witte vacht. Hij leeft in China. Hij leeft daar in de bergen. Hij eet wel 20 kilo bamboe per dag. Dat is een soort gras met holle stengels. Ze houden ook van rust. Dat vinden ze in de bergen van China.

Je leert een feit en een mening van elkaar onderscheiden.

Een **feit** is een gebeurtenis waarvan we aannemen dat die ook werkelijk gebeurd is, bijvoorbeeld omdat iemand ze heeft gezien of gehoord.

bv. *In basisschool 'De Vrijdagmarkt' is er een kinderparlement.*

Een **mening** is wat je van iets of iemand vindt. Het is een oordeel, een standpunt of een opinie.

bv. *Het kinderparlement in basisschool 'De Vrijdagmarkt' werkt uitstekend.*

Hier leer je hoe het kan!

Nogal wat steden en gemeenten in Vlaanderen hebben hun eigen kindergemeenteraad en hun eigen kinderburgemeester. De stad Mechelen werd in 2004 verkozen tot Kinderstad van Vlaanderen, omdat er voor kinderen zoveel te beleven valt: Planckendael, Technopolis, het Speelgoedmuseum, het sport- en speelpark De Nekker, ... "Zijn een kindergemeenteraad en een kinderburgemeester in een Kinderstad anders dan in een andere stad?", vroeg Kits zich af. Daarom gingen we het eens vragen aan kinderburgemeester Balder Carpentier en twee raadsleden Hanne Mechquoq en Karel Roosen. Het zijn leeftijdsgenoten van jullie. Ze zitten in het zesde leerjaar.

...

Hanne: We hebben al een voorstel gedaan over de plaatsen in Mechelen waar de autobestuurders veel trager moeten rijden zodat het veiliger wordt voor ons.

Karel: Ook over de oprichting van nieuwe speeltuinen.

Balder: Als de voorstellen krachtig genoeg zijn en als er genoeg geld voor is, worden ze ook uitgewerkt. We hebben al gemerkt dat de kostprijs heel belangrijk is. Ons voorstel voor een pretpark heeft het om die reden niet gehaald.

In het artikel komen zowel feiten als meningen aan bod. Bestudeer de uitspraken hieronder en beoordeel ze. Omcirkel het passende antwoord.

- Mechelen werd in 2004 verkozen tot Vlaamse Kinderstad. mening / feit
- Politiek is saai. mening / feit
- Technopolis is in Mechelen gelegen. mening / feit
- Autobestuurders moeten trager rijden. mening / feit
- Het voorstel over een pretpark is super! mening / feit

Naam: _____

Je leert een feit en een mening van elkaar onderscheiden.

Zonder hulp nu!

Denk aan de vier stappen!

De minister van de scholen

Minister Frank Vandenbroucke is Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming. Minister Vandenbroucke werd vorig jaar minister van Onderwijs. Hij is dus een beetje de baas van de juffen en de meesters. Hij werd voor de eerste keer minister in 1994. Toen was hij minister van Buitenlandse Zaken. In 1996 ging hij opnieuw studeren aan de universiteit van Oxford in Groot-Brittannië. Hij was toen al 41 jaar. "Zelfs een minister is nooit te oud om iets bij te leren", vertelt hij aan Kits.

Uit: Kits nr. 1, september 2005

In het artikel komen zowel feiten als meningen aan bod. Bestudeer de uitspraken hieronder en beoordeel ze. Omcirkel het passende antwoord.

- Frank Vandenbroucke werd vorig jaar minister van Onderwijs. mening / feit
- Hij was toen al 41 jaar. mening / feit
- Zelfs een minister is nooit te oud om iets bij te leren. mening / feit

Elk jaar op 1 mei vieren arbeiders in veel landen over de hele wereld het 'Feest van de Arbeid'. Ook voor kinderen is dit een vrije dag. Overal vinden er optochten plaats die georganiseerd worden door vakbonden en politieke partijen. In sommige landen vierde men 1 mei bij voorkeur met een indrukwekkend militair défilé.

In het artikel komen zowel feiten als meningen aan bod. Bestudeer de uitspraken hieronder en beoordeel ze. Omcirkel het passende antwoord.

- Kinderen moeten niet naar school op 1 mei. mening / feit
- Overal vinden er optochten plaats die georganiseerd worden door vakbonden en politieke partijen. mening / feit
- Zo'n dag is altijd leuk. mening / feit

Naam: _____

Je leert een feit en een mening van elkaar onderscheiden.

Dit is moeilijk! Denk je aan de vier stappen?

Hoor!

Niet te luid! Luisteren naar muziek is leuk, maar veel jongeren zetten het veel te luid. Door de mp3-spelers en iPods krijgen steeds meer jongeren problemen met het gehoor.

Vroeger hadden vooral oude mensen gehoorproblemen. Door de ouderdom werkten hun oren niet meer zo goed. Maar nu komen er steeds meer jongeren met gehoorklachten bij de dokter. Die klachten zijn vooral oorsuizingen. "De schade komt door het lawaai", zegt een professor. De muziek waar ze naar luisteren staat meestal te luid. Op een fuif, in de bioscoop, maar ook als ze hun mp3-speler beluisteren. Lawaai wordt uitgedrukt in decibel. Een oor kan dagelijks maximum een uur lang 90 decibel verdragen. Mp3-spelers halen meer dan dat. En een popconcert duurt langer dan een uur. "Als het luid staat, kan ik me beter inleven in de muziek", zeggen de luisteraars. Maar het is schadelijk. In 1989 werd in België de eerste oorsuiskliniek opgericht. Nu komen er meestal ouderen naartoe, maar de dokters verwachten binnen enkele jaren veel bezoek van de iPod-gebruikers. Sommige regeringsleiders willen een wet die bepaalt hoe sterk de volumeknop van een speler mag zijn. Luister jij vaak naar een mp3-speler?

Uit: Kits nr. 1, september 2005

Door de mp3-spelers en iPods krijgen steeds meer jongeren problemen met het gehoor.

mening / feit

Lawaai wordt uitgedrukt in decibel.

mening / feit

Als het luid staat, kan ik me beter inleven in de muziek.

mening / feit

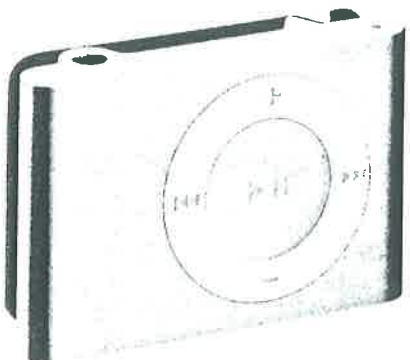
Vroeger hadden vooral oude mensen gehoorproblemen.

mening / feit

Luisteren naar muziek is leuk!

mening / feit

Schrijf één mening en één feit die passen bij de tekening.

mening:

feit:

Naam: _____

**Je leert de hoofdgedachte van een tekst aan te geven.
Je leert een thema in één woord samen te vatten.
Je leert de sleutelwoorden in een tekst of alinea zoeken.**

- Een **instapzin** staat aan het begin van een alinea.
- De belangrijkste gedachte van een tekst noemt men de **hoofdgedachte**.
- Een titel boven een alinea noem je een **kopje** of tussentitel. Hij vertelt je vaak waarover de alinea gaat.
- **Sleutelwoorden** zijn woorden of woordgroepen die inhoudelijk belangrijk zijn. Ze zijn onmisbaar voor het begrijpen van een tekst. Wil je een tekst samenvatten? Zoek dan de sleutelwoorden.

Hier leer je hoe het kan!

■ Neem de toets erbij om de tekst eventueel opnieuw te lezen of iets op te zoeken.

Bekijk de oplossingwijzer aandachtig.

Wat is in één woord het thema van deze tekst? _____

echtscheiding

 WAT?	 HOE?	 IK DOE	 OKÉ?
- Ik moet de belangrijkste informatie uit een tekst halen.	- Ik moet zoeken waarover het in de tekst gaat. Welke woorden (sleutelwoorden) tonen me dat?	- Ik lees de tekst aandachtig en zoek woorden die met elkaar verband houden. - Ik vraag me af: "Waarover gaat de tekst?" - Ik let daarbij op de sleutelwoorden in de tekst. - Ik vind echtscheiding, scheiden, gescheiden. - Ik noteer echtscheiding op de invullijn.	- Ik denk na of mijn woord wel degelijk het belangrijkste woord is dat de tekst weer geeft.

Nu doe je het zelf, met een klein beetje hulp! Denk aan de oplossingwijzer.

■ Wat is volgens jou de hoofdgedachtezin (de belangrijkste zin) in de eerste alinea? Kruis aan.

- Veel kinderen hebben te maken met echtscheiding.
- Enkele kinderen van je klas hebben gescheiden ouders.
- Of je hebt in de familie een gescheiden tante of oom.
- Het kan ook zijn dat je eigen ouders gescheiden zijn of van plan zijn om te gaan scheiden.

■ Zoek de zin op in tekst 1.

"Heb je er nog vragen over of wil je er eens met iemand over spreken, dan kun je steeds bellen naar de Kinder- en Jongerentelefoon: 102."

Wat is in die zin een sleutelwoord, een woord dat je moet onthouden?

Wat is hier een woord dat je niet mag weglaten?

bellen / Kinder- en Jongerentelefoon / 102

Naam: _____

**Je leert de hoofdgedachte van een tekst aan te geven.
Je leert een thema in één woord samen te vatten.
Je leert de sleutelwoorden in een tekst of alinea zoeken.**

Zonder hulp nu!

Denk aan de vier stappen!

WAT?

HOE?

OKÉ?

Tegen 2015 moet de armoede in de wereld gehalveerd worden. Er moet de helft minder armen zijn dan nu. Dat staat in een rapport over ontwikkelingshulp. Een slecht rapport.

Het rapport staat vol cijfers. Over de mensen in de wereld en hoe het met hen gesteld is. Het rapport werd opgesteld door de Verenigde Naties. Dat is een vereniging van bijna alle landen van de wereld. De organisatie bespreekt de wereldproblemen en probeert er iets tegen te doen. Dat is een heel moeilijke opdracht. Er worden veel plannen gemaakt en ideeën uitgewerkt. Maar heel dikwijls bestaan die plannen alleen maar op papier.

Het nieuwe rapport verscheen op 7 september. Daarin staat dat in 2015 de armoede gehalveerd moet worden: er moet de helft minder armen zijn dan nu. Want nu zijn er nog veel te veel. Vandaag zijn er 2,5 miljard mensen die minder dan 2 dollar (1,6 euro) per dag hebben om van te leven. Elk jaar sterven 10 miljoen kinderen aan ziekten omdat ze te weinig geld hadden om zich te laten verzorgen. 115 miljoen kinderen gaan niet naar school. 1 miljard mensen heeft geen gezond drinkbaar water. En de rijke landen geven te weinig geld uit aan ontwikkelingshulp.

Dat staat ook in het rapport. Die landen moeten eraan denken dat die hulp ook voor henzelf belangrijk is. Als er te veel armoede is in de wereld, komen er conflicten en gevechten. En die kunnen ook in rijke landen plaatsvinden.

Uit: Kits nr. 2, september 2005

- Boven de tekst staat geen titel. Vat de tekst samen in één woord/woordgroep die volgens jou bij de tekst past.

Dat wordt de titel:

De armoede in de wereld moet dalen. / Plan tegen de armoede.

- Wat is volgens jou de hoofdgedachtezin in de eerste alinea? Kruis aan.

- Er moet de helft minder armen zijn dan nu.
 Tegen 2015 moet de armoede in de wereld gehalveerd worden.
 Een slecht rapport
 Dat staat in een rapport over ontwikkelingshulp.

- Waarover gaat het in de laatste alinea? Noteer kort in één woord of woordgroep.

conflicten en gevechten

Naam: _____

**Je leert de hoofdgedachte van een tekst aan te geven.
Je leert een thema in één woord samen te vatten.
Je leert de sleutelwoorden in een tekst of alinea zoeken.**

Dit is moeilijk! Denk je aan de vier stappen?

■ Lees eerst de tekst en los daarna de vragen op.

De geschiedenis

Knikkeren bestaat al eeuwenlang. Vroeger maakten de mensen de knikers zelf van marmer, steen, hout of klei. Al voor het jaar 1 speelden Romeinse en Egyptische kinderen ermee. Maar ook volwassenen knikkerden. In de 17e eeuw speelden de rijke mensen in Frankrijk een soort knikerspel: het 'bruggenspel'. De knikers moesten door een poortje getikt worden om punten te halen. Vroeger had je geen knikkerzakjes. Toen deden de kinderen hun knikers in een washandje.

Hoe maak je knikers?

Eerst smelt je glas in een oven. Dan pers je het zachte gesmolten glas door een klein gaatje heen, zodat je een sliert krijgt. Zoals tandpasta uit een tube. Die sliert knip je met een schaar in gelijke stukjes. Die stukjes doe je in een molen, zoals een bingo-molen. In die molen worden de warme stukjes glas tot balletjes gerold.

Verschuillende spelletjes.

Je kunt verschillende soorten spelletjes doen met knikers. Bijvoorbeeld: wie ligt het dichtst bij de muur? Dan moet je om beurten een knikker naar de muur rollen. Degene van wie de knikker er het dichtst bij ligt, mag alle knikers hebben. Of knikkeren in een potje: je moet proberen om alle knikers in het potje te krijgen. Als je een knikker in het potje rolt, mag je nog een keer. Rol je de knikker ernaast, dan is de volgende aan de beurt. Wie de laatste knikker in het potje krijgt, heeft gewonnen, die krijgt alle knikers uit het potje. Maar: 'Het gaat om het spel, niet om de knikers'.

Hoe knikker je?

Er zijn verschillende manieren om te knikkeren: door je wijsvinger van achter je duim vandaan te laten schieten of andersom, of door met een kromme wijsvinger tegen de knikker aan te stoten.

Een vaste hand, goed mikken en een hoop oefening: dat heb je nodig om een goede knikkeraar te zijn.

Naam: _____

- Wat is in één woord het thema van de tekst? knikkers
- De tekst is onderverdeeld in alinea's. Boven elke alinea moet een woord komen dat verwijst naar de alinea (een soort tussentitel).

Lees elke alinea en probeer in één woord/woordgroep de alinea samen te vatten.

- ▣ Schrijf het sleutelwoord van de zin op de lijn ernaast.

Het 'bruggenspel' is een soort knikkerspel.

Vroeger had je geen knikkerzakje.

Toen deden de kinderen de knikkers in een washandje.

Een vaste hand, goed mikken en een hoop oefening:
dat heb je nodig om een goede knikkeraar te zijn.

Wie de meeste knikkers overhoudt, is de winnaar.

bruggenspel
knikkerzakje
washandje
goede knikkeraar
winnaar

- ▣ Lees eerst de tekst en los daarna de vragen op.

Wie maakt de knikkers? / Waar?

Kn timers van klei worden al sinds 1870 in fabrieken gemaakt. Vanaf 1890 werden de eerste glazen knikkermachines ontworpen. Dat was in Lauscha, in Duitsland. Daar kwamen toen al onze knikkers vandaan, want in Nederland was geen fabriek. Er waren wel een paar glasblazers die knikkers maakten. Tegenwoordig worden in het Glasmuseum in Hoogeveen nog knikkers gemaakt. Het is echt de moeite om daar eens te gaan kijken. Ze houden daar glasblaasdemonstraties. Maar de meeste knikkers komen nu uit Mexico. Daar maken ze wel vijftien miljoen knikkers per dag.

a Schrijf een titel op de lijn boven dit stukje tekst.

b Onderstreep de sleutelwoorden in de zinnen.

- In het Glasmuseum worden knikkers gemaakt.
- Ze houden daar glasblaasdemonstraties.
- De meeste knikkers komen uit Mexico.

Naam: _____

Je leert informatie in een voorgedrukt schema te plaatsen.

Wil je een tekst in een **schema** kunnen plaatsen?
Gebruik dan woorden of woordgroepen die de belangrijkste informatie geven. Die woorden noemen we sleutelwoorden. Duid met pijlen en opsommingstekens aan wat het verband is tussen de sleutelwoorden.

Hier leer je hoe het kan!

Cubaanse flamingo

Flamingo's leven in grote groepen, een kolonie. Binnen een kolonie leven flamingo's in broedparen. Flamingo's hebben een uitgebreide paringsdans van marcheren, koppen, bewegen en draaien, die ze met de hele kolonie tegelijk uitvoeren. Dat helpt om het broeden binnen de kolonie te synchroniseren.

■ Vul het schema aan.

grote groep = _____

flamingo's hebben een uitgebreide paringsdans van:

- _____
- _____
- _____
- _____

